

Rulom ri:

Sngi 1	Jingai bih ia ka pung
Sngi 2-3	Ai shun
Sngi 4-10	Khur ia ka trai pung
Sngi 10-11	Ai sbob
Sngi 16	Peit ia ka jingdon jong ki jingbam dohkha bad ia ka bih ka um
Sngi 17	Ai dawai khniang
Sngi 18	Pyllait symbai dohkha
Sngi 19 shakhmat	Ai sbob bad jingbam man ka sngi bad khur ia ka trai teng teng

Ka jingtes ia ka jinglah jong ki symbai ban im: pyndonkam da ka jain ban jiar ia ka bynta jong ka pung, ka jingdon jong 5-7 tylli ki symbai ha ka shisien ring ka pyni ba ki symbai ki lah ban im.

Ka por tong dohkha:

- ◆ Lada ka jingsumar ka long kaba biang, lah ban tong hadien 8-15 sngi.
- ◆ Dei ban tong ha ka por step.
- ◆ Shisngi shwa ban tong, tong ia ki da ka jar katto katne por bad sa pyllait pat.
- ◆ Leh biang ia kane ha ka sngi ba tong bad sa pyllait biang sha pung da kaba pyndonkam da ki pla plastic ne ki tiar aluminium.

Rukom niew ia ka jingbun jong ki dohkha:

- ◆ Buh ia ki dohkha ha ka pela ban jiar bad sa niew ia ka jingbun ha ka shi pela.
- ◆ Leh ia kane kumba 4-5 sien,
- ◆ Shim ka tiar ba kham heh bad sa thew ia ka jingheh jong ka bad ka pela.
- ◆ Pyndonkam da kane ka tiar ba kham heh ha ka por ba tong/die/pyllait.

Dei ban kynmaw ba ka jingle thurmur ka lah ban ktah ia ki dohkha. Ki jingiada ha ka por ba tong:

- ◆ Shim 200 g ka mluh ha ka borti (10lit) bad sa khleh haduh ba ka lah um.
- ◆ Wieh ia ka jain ha ka um.
- ◆ Buh ia ki dohkha ha kane ka jain kumba 20-30 sekons bad sa pyllait pat shapoh um.
- ◆ Ha ka jaka jong ka mluh, lah ban pyndonkam da u potassium permanganate ruh.

Jingioh (Economics) : Ka jingim jong ki dohkha ka long kumba 30-50%. Na ka 1 hectare, ki nongrep ki lah ban ioh ka B:C ratio kumba 1:2 ha ka shisien ri.

Sl. No.	Kiba dei ban leh	Ki bym dei ban leh
1	Shwa ban pyllait symbai dohkha, dei ban pynkhuid ia ki nuit bad ki jait dohkha kiba bam ia ki dohkha ban ri.	Ban pyllait ha ki pung ba dap da ki nuit bad ki dohkha ba bam ia ki-wei pat ki jait dohkha.
2	Ai shun shwa ban pyllait symbai dohkha.	Ban ai sbob palat. Ka sbob eit masi ka long kaba bha.

Ki pyndonkam No.	Kiba dei ban leh	Ki bym dei ban leh
3	Shah ia ki jingbam dohkha ba lah don lypa ha um ba kin mih.	Ban pyllait ha ki pung ba dap da ki phlang um (algae)
4	Ai ki dawai khniang bad nuit ki bym khlain than shwa ban pyllait symbai dohkha.	Ban pyllait dohkha ha ki pung ba don ki khniang ba bam ia ki dohkha.l
5	Pyllait dohkha kat kum ka jingbun ba donkam.	Ban pyllait symbai palat ban ia kaba la buh.
6	Shwa ban pyllait ia ki dohkha dei ban pyniadei ia ki bad ka pung.	Ban shu bret ia ki symbai sha pung.
7	Ai jingbam bad sbob kumba la kdew.	Khlem ai jingbam bad sbob. bih ha trai ka pung.
8	Khur ia ka pung da ka narkhur hashwa bad hadien ba pyllait dohkha.	Ka jingpynmih ia ka lyer ba longKhlem
9	Peit ia ka rukom heh bad jingkoit jingkhiah hadien ba la dep pyllait dohkha.	Ban shu ieh ynda dep pyllait dohkha.
10	Tong kumba 4-5 sien shisnem ban ioh nong	Ban shu ieh ia ka pung da ki snem khlem leh eiei.

Compiled and Edited by:

Mr. Arun Sharma Dr. Santosh K.umar Baishya

Mr. S.Sharma Dr. Anil Kumar Tripathi

Translated by:

Ms. Genialda Nongtdu Mr. Pynshaitbor Jana

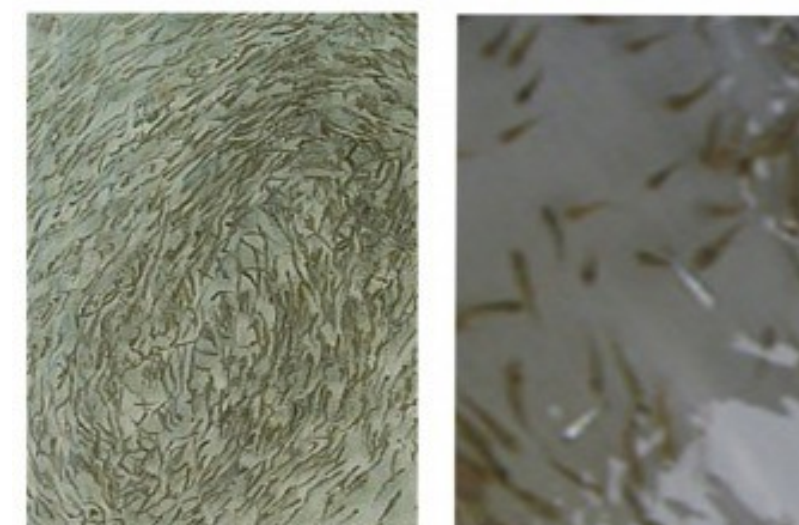
Na ka bynta ki jingtip ba kham bniah:

KVK, Ri-Bhoi, ICAR RC for NEH region, Meghalaya-793103, Ph/Fax: (0364) 2570011, website www.kvkrihoi.nic.in

Published by:

KVK, Ri-Bhoi, ICAR RC for NEH region, Meghalaya-793103, Ph/ Fax: (0364) 2570011, under NICRA project

KA RUKOM RI DOHKHA (REARING OF CARP FRY)

**KRISHI VIGYAN KENDRA
RI BHOI
ICAR Research Complex for NEH Region
UMROI ROAD, UMIAM-793103
Meghalaya, India**

Ka jinglong jong ki symbai dohkha:

Hatchling: Ia ki dohkha ba dang shu kha la khot ki 'hatchling'. Ha kane ka por, ki dohkha kim pat don shyntur bad ki ioh ia ka jingbam na ka kynja pla ba don ha ka bynta ba sharum jong ka met.

Fig: Ki pylleng dohkha

Spawn: Haden ba ka jingbam ka la lut, la khot noh ia ki dohkha ki 'spawn'. Ha kane ka por, ki dohkha ka la don shyntur bad ki la sdang ban bam ia ki kynja nian-gum barat (zooplankton) bad ia ki jingbam supplement kum ki powder umphniang (powdered oil cake), skam kba etc.

Fry: Haba ki spawn ki la sdang mih dur dohkha bad ki lah don kumba 1-2cm ka jingrong, la khot ia ki ki 'fry' bad ki bam ia ki niangum barat (zooplankton). Ka shim por kumba 7-10 sngi ia ki dohkha ban kylla sha ki fry na ki spawn.

Fig: Ka rukom kem ia ki dohkha fry

Ka shim por kumba 30-60 sngi ba ki dohkha kin long ki fingerling.

Fingerlings: haba ki dohkha ki la don kumba 10-15cm ka jingrong lane kat ka jingrong jong ka shympriahkti, la khot ki 'fingerling'. Kane ka long ka jingheh kaba biang na ka bynta ban pyllait ia ki dohkha sha

Fig: Ka jingpyni ia ka jingrong ka dohkha fingerling

Ki jait pung na ka bynta ban ri dohkha:

Ka pung ban sara dohkha:

Ka pung ban sara ia ki dohkha haduh ba ki la don ha ka fry stage la khot ka 'nursery pung'. Ka shim por kumba 7-12 sngi ha kane ka stage. Ka jingheh jong ka pung ka long 0.02-0.05 hectare bad jingjylliew ka dei ban don kumba 0.51-1 m.

Ki jingdonkam:

1. Pung

- ◆ Ia ka pung dei ban iada da ki kynroh na baroh sawdong.
- ◆ Ka pung ka dei ban ioh sngi.
- ◆ Ha ka por slap, ka pung kam dei ban don um palat ban ia ka 2 m .
- ◆ Ka pung kam dei ban don ka ktieh kaba rben ha trai ka pung.
- ◆ Ki pung kaba rit bad kaba don ha ka jaka rep ka kham suk ban peit ban sumar.

Fig: Ka pung ba shna da ka cement

2. Ki jait spawn dohkha

- ◆ **Ki jait dohkha ba don ha shnong hi**
- ◆ Catla (*Catla catla*)
- ◆ Rohu (*Labeo rohita*)
- ◆ Mirgal (*Cirrhinas mirgala*)

◆ **Ki jait dohkha ba wan nawei**

- ◆ Silver carp (*H.molitrix*)
- ◆ Grass carp (*C. idellus*)
- ◆ Common carp (*C.carpio*)

3. Ka sbob

Ki niangum barat (zooplankton) ki long ki jingbam ba bam bha ki spawn. Haba ki lah sdang heh, ki la sdang bam ia ki niangum ba kham heh ruh. Dei ban ai sbob organik bad inorganic ruh ia ka pung khnang ba kine ki niangum ba long jingbam ia ki dohkha kin mih,

4. Ka jingbam supplement

Nalor kijingbam ba lah don lypa hapoh um, donkam ruh ban ai ki jingbam supplement ia ki dohkha 1-2 sngi hadien ba la pyllait dohkha. Ha kane ka por, ka jingbam ba lah don lypa ha um ka lah biang ia ki dohkha.

Ki tiar ba donkam:

Ki tiar aluminium, ka dabor khyndew, borti plastic, ka mug, ka narkhur, ki pela plastic ban jiar, ka jar etc.

Ka jingri dohkha ka kynthup ia kine harum:

- A. Ka jingpynkhreh ia ka pung/ shwa ban pyllait dohkha
- B. Ka jingpyllait symbai dohkha
- K. Ynda la dep ban pyllait symbai dohkha

A. Ka jingpynkhreh ia ka pung/ shwa ban pyllait dohkha

◆ **Rukom shna pung**

1. Lada donkam pynthymmai ia ki kynroh bad pynlebel ia ka trai pung.
2. Ot ia ki nuit bad ia ki tnad dieng ba leit sha um.
3. Ka dawai pyniap khniang ba ju pyndonkam bha ka dei ka 2,4-D (2,4-Dichlorophenoxy Acetic Acid) @ 6.5-6.7 kg/ha
4. Ia ki dohkha ba rim ba dang don dei ban pynduh noh.

◆ **Ka rukom pyllait um bad pynrkhiang ia ka pung.**

Dei ban pyllait ia baroh ka um bad pynshah sngi ia ka trai pung haduh ba kan kad. Lada ym lah ban pynrkhiang, ai da ki dawai ban pyniap ia ki dohkha barim.

◆ **Jingai bih ia ka pung**

Bleshing powder (30% chlorine) dei ban ai kumba 150-250 kg/hectare 12-24 kynta shwa ban ai sbob urea @ 100-200kg/hectare. Ym donkam shuh ban ai shun ynda lah dep ai bleshing powder.

Rukom ai bleshing powder: shim ia u bleshing powder kat kum ka jingdonkam bad sa khleh lang bad ka um bad sa theh ha ka pung baroh kawei.

- ◆ Retone: 6-10 ppm ka water. Ka bor jong ka bih ka neh kumba shi taiew eiei.

Rukom ai: Shim ia u retone powder kat kum ka jingdonkam bad sa khleh lang bad ka um bad sa theh ha ka pung baroh kawei. Dei ban teh da ka jar, khnang ba ka dawai kan iakhleh bha bad ka um bad ban tonh ia ki dohkha ba iap.

5. Rukom ai shun: Ai shun hadien ba lah dep pynlait um ne ai bih kat kum ka pH jong ka um(peit na ka table)

Wieh shwa ia ka byrni shun hapoh pung katto katne kynta bad nangta sa rah ia ka byrni ha baroh kawei ka pung khnang ba ka shun kan khleh lang bad baroh kawei ka pung. Ha ka pung kaba ryngkhiang, lah ban shu

Fig: Rukom ai shun ia ka pung

synreit ia ka pung baroh kawei da ka shun.

Rukom khur ia ka trai jong ka pung:

- ◆ Khur ia ka trai jong ka pung katto katne sien hadien ba lah dep ai shun.
- ◆ Lah ruh ban leh ia kane da kaba ker jar ia ka pung.

Rukom ai sbob ia ka pung:

Hadien 5-7 sngi ba lah dep ai shun ia ka pung, dei ban ai sbob eit masi noh ia ka pung. Ban iarap ia ka jingmih jong ki jingbam jong ki dohkha dei ban ai sbob da ka organik bad ka iorganik ruh de.

Khleh lang ia ka sbob organik bad inorganic bad ka um nangta sa theh ha baroh kawei ka pung.

Peit ia ka jingdon jong ki jingbam dohkha (natural food) ha ka pung:

- ◆ Shwa ban pyllait dohkha ne hadien 4-5 sngi ba lah dep ai sbob, peit ia ka jingdon jong ki jingbam dohkha ha ka pung.
- ◆ Shim ia ka um na pung ha ka klas kaba khuid bad peit ia ka pyrshah ka sngi. Ka jingdon jong ki kynja khniang ba khieh bad ka um ba long rong jyrngam ne jngem ka pyni ia ka jingdon jong ki jingbam ia ki dohkha.
- ◆ Lada ka um kam pat long rong jngem-jyrngam, ai sbob shuh ia ka pung.
- ◆ Dei ban kynmaw ba lada ka um long rong jyrngam iong, ym dei ban pyllait dohkha.

Ka jingtes ia ka jinglongbih ka um:

- ◆ Pyndait ia ka jar ha pung bad nangta sa pyllait katto katne ki symbai dohkha bad sa peit ia ki hapoh 24 kynta. Lada ki dohkha ki dang shait dang khlain, ka pung ka long kaba bit ban ri dohkha.
- ◆ Lada ym lah ban ioh ia jar, tong ia ka um ha ka borti bad sa pyllait ia ki symbai dohkha hangta.

Ka jingpynduhjait ia ki khniang um:

Lah ban leh ia kane da kane ka rukom harum. Dei ban leh ia kane ha shwa ban pyllait dohkha:

◆ **Umphniang sharak/ diesel**

Umphniang sharak @ 75 lit/ha lane diesel @ 250lit/ha lah ban synreit ha baroh kawei ka pung. Dei ban synreit ha ka sngi bym don lyer.

B. Ka jingpyllait symbai dohkha

Dei ban pyllait kumba 6-10 million/ha ki symbai dohkha.

Ka por pyllait symbai dohkha:

- ◆ Dei ban pyllait ha ka por step ne janmiet.
- ◆ Ym dei ban pyllait ha ka por ba slap ne ha ka por ba shit than.

Ka rukom pyllait symbai dohkha:

Dei ban pyllait ha ka por ba ka jingshit jong ka um pung bad ka um ba don ki dohkha ka la iaryngkat. Dei ban khur ia ka trai pung man ka sngi hadien ba la dep pyllait dohkha.

Ym dei ban pyllait thn shibun. Lada pyllait than shibun, kan ktah ia ka jingheh bad jinglah jong ki dohkha ban im ha katei ka pung.

K. Ynda la dep ban pyllait symbai dohkha

pH Khyndew	Shun (kg/ha)
4.5-5.0	2,000
5.1-6.5	1,000
6.6-7.5	500
7.6-8.5	200
8.6-9.5	Nil

Fig: Rukom pyllait symbai dohkha

Sbob	Jingbun /sngi
Eitmasi	700 Kg/Ha
SSP	150 Kg/Ha
TSP	50 Kg/Ha